

งานวิจัยและการค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

ผลงานค้นคว้าที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาค้นคว้าอย่างแท้จริงมาก่อน มีผลงานค้นคว้าที่มีความสัมพันธ์กับการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษาซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผลงานค้นคว้าเหล่านั้นน่าจะมีผลได้ผลเสีย อันเกิดจากการเรียนการสอนวิชา วิธีสอนสังคมศึกษาไม่มากนักเลย จึงควรนำมาถวาทดสอบต่อไป

ในปี พ.ศ. 2508 จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" วัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ ก็เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นว่ามีอะไรบ้างและมากน้อยเพียงใด ผลของการวิจัยปรากฏว่า วิธีการสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะสาเหตุหลายประการคือ ครูมีงานสอนมากเกินไปจนทำให้ไม่มีเวลาเตรียม การสอนหรือเอาใจใส่ในการสอนเท่าที่ควร ส่วนวิธีสอนก็ปรากฏว่า ไม่ใคร่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม นักเรียนไม่ได้รับการฝึกทักษะให้ครบทุกด้าน โรงเรียนมีหนังสือเพื่อให้นักเรียนค้นคว้าน้อยเกินไป อุปสรรคการสอนมีน้อย ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีแต่เพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่โรงเรียนมีชุมนุมสังคมศึกษา เพื่อให้ครูและนักเรียนได้ร่วมมือกันจัด กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ยิ่งขึ้น ดังนั้น จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา ได้ขอเสนอแนะว่า การที่จะปรับปรุงให้การสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา

¹ จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518).

ตอนต้นให้ดีขึ้นนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ตัวครูเองจะต้องหาทางปรับปรุงบุคลิกภาพและวิธีสอนของตนให้ดีขึ้น ตลอดจนหันหาความรู้อยู่เสมอ กระทรวงศึกษาธิการจะต้องจัดอบรมครู ปรับปรุงหลักสูตร ประมวลการสอนและแบบเรียนให้ดีและเหมาะสมยิ่งขึ้น โรงเรียนก็จะต้องให้ความช่วยเหลือในการจัดบริการต่าง ๆ สำหรับครู โดยจัดหาหนังสือสำหรับศึกษาค้นคว้า จัดหาอุปกรณ์การสอน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูมีความรู้มากขึ้นทุกวิถีทาง

ในปีเดียวกันนี้ ทองหล่อ วราภรณ์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความช่วยเหลือทางวิชาการที่ครูสังคมนักศึกษาต้องการ" โดยมีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจปัญหาความต้องการความช่วยเหลือทางด้านวิชาการของครูที่สอนวิชาสังคมนักศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนคร - ธนบุรี ทั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความต้องการของครูในโรงเรียนทั้งสองประเภท ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมนักศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล 16 แห่ง จำนวน 41 คน และโรงเรียนราษฎร์ 16 แห่ง จำนวน 64 คน ปรากฏว่าความต้องการความช่วยเหลือทางด้านวิชาการของครูจากโรงเรียนทั้งสองประเภทส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน แต่ความต้องการให้มีการแก้ไขปรับปรุงที่เกี่ยวกับครูโรงเรียนราษฎร์มีมากกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล ครูสังคมนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการแก้ไขปรับปรุง คู่มือครู อุปกรณ์การสอน หนังสือแบบเรียนและต้องการห้อง เฉพาะวิชาสังคมนักศึกษาและเชิญวิทยากรมาบรรยายสาธิตและแนะนำเพื่อเป็นการจูงใจนักเรียน โดยให้มีการปฏิบัติมากกว่าการเรียนแต่ทฤษฎี ผู้ทำการวิจัยได้เสนอแนะว่า การสอนสังคมนักศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักวิชาและข้อเท็จจริง ครูควรเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมและสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ โรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการควรร่วมมือช่วยเหลือครูสังคมนักศึกษา ให้เห็นความสำคัญที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน ทั้งนี้ เพื่อขอยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพในการสอนของครูให้ดียิ่งขึ้น

¹ ทองหล่อ วราภรณ์, "ความช่วยเหลือทางวิชาการที่ครูสังคมนักศึกษาต้องการ" (วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508).

ในปี พ.ศ. 2510 สุปราณี โคตรจรัส¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบขณะเรียนและสอนวิชานี้ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสังคมศึกษาและนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลชายและหญิง โรงเรียนสหศึกษาในจังหวัดพระนคร รวม 18 โรงเรียน ครู 100 คน นักเรียน 1,164 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา แต่การสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัญหาเนื่องมาจากความไม่สมดุลระหว่างเนื้อหาของหลักสูตร การกำหนดคะแนนและเวลาที่ใช้ในการสอน ครูมีชั่วโมงสอนมากกว่าการสอนแทน นอกจากนี้ยังมีงานพิเศษที่ต้องทำด้วย ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและยังมีปัญหาในด้านการใช้อุปกรณ์ ผู้บริหารสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรปานกลาง นักเรียนเองไม่ค่อยสนใจเรียนวิชานี้ และยังพบว่าหนังสือแบบเรียนยังไม่เหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและสภาพหนังสือ หนังสืออ่านประกอบมีน้อยเกินไป โรงเรียนส่วนมากมีห้องสมุด แต่ครูและนักเรียนพบว่าห้องสังคมศึกษาเป็นสถานที่ที่จะเรียนวิชานี้ได้ดีที่สุด ครูส่วนใหญ่เข้าใจความมุ่งหมายของการวัดผลดีและทำการวัดผลตามเวลาที่โรงเรียนกำหนด ทั้งครูและนักเรียนชอบข้อทดสอบที่เป็นแบบปรนัยและอัตนัยผสมกัน

ในปี พ.ศ. 2513 ปราณี ภาสกรณ² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์" ผลของการวิจัยพบว่า ทั้งบัณฑิตครุศาสตร์และนิสิตฝึกสอนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิชาต่าง ๆ ในหมวดศึกษาศาสตร์ศึกษาทั่วไป หมวดวิชาครู หมวดวิชา

¹ สุปราณี โคตรจรัส, "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510).

² ปราณี ภาสกรณ, "การเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาของคณะครุศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514).

เฉพาะและหมวดวิชาเลือกเสรี มีประโยชน์และคุณค่าในการสอนสังคมศึกษา เป็นอย่างมาก อีกทั้งยังจัดเนื้อหาความรู้ได้เหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานความรู้ของครูสังคมศึกษา แต่ยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น การจัดเนื้อหาในบางวิชา ยังไม่ละเอียดเท่าที่ควร ในด้านการเรียนการสอนบางวิชา มีภาคปฏิบัติน้อยเกินไป ทางด้านอาจารย์ผู้สอน ควรทำการสอนเนื้อหาความรู้ในหมวดวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษา และมีปริมาณเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการสอน ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม นอกจากนั้นบัณฑิตและนิสิตฝึกสอนได้เสนอแนะว่าควรจัดจำนวนวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน และควรคำนึงถึงสิ่งที่นิสิตจะนำไปใช้ประโยชน์ในการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คณะครูควรติดตามผลของการผลิตครูสังคมศึกษาโดยสม่ำเสมอเพื่อจะได้ทราบข้อดีและข้อเสียในการทำงานของครูสังคมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนี้ควร เน้นให้ นิสิตตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชาในขณะที่ยังเรียนอยู่

ในปี พ.ศ. 2516 จีราภรณ์ มานะสุคนธ์¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มุ่งใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก - โท ของนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร" ผลของการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา และมีความเข้าใจในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา นักศึกษาครูส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก - โท เพราะรักและชอบวิชานี้ เห็นว่าวิชานี้เป็นวิชาที่น่าสนใจมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และได้คะแนนในหมวดวิชาที่สูง นิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะเคยเลือกเรียนสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกมาก่อน ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ส่วนนิสิตครูศาสตร์ส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะคิดว่า จะเรียนได้ดีกว่าวิชาอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรได้มีการปรับปรุงแก้ไข

¹ จีราภรณ์ มานะสุคนธ์, "ปัจจัยที่มุ่งใจในการเลือกวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทของนักศึกษาครูในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

ไปร แผนการเตรียมครูสังคมศึกษา การบริหารทางวิชาการในโรงเรียน และการปรับปรุงตนเองของนิสิต นักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก - โท เพื่อให้การเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในปีเดียวกันนี้ สมประสงค์ นวมบุญดี¹ ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาระดับสูง" ผลของการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร คือ หลักสูตรและเวลาเรียนไม่สมดุลกัน มีเนื้อหาวิชามากเกินไปยากแก่การจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมได้ อาจารย์ไม่มีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอน นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ปัญหาเกี่ยวกับการสอนอาจารย์ส่วนมากสร้างนิสัยและทัศนคติที่ติดอกติดใจ ฐักการมีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฐักสังเกตและพิจารณาปัญหาด้วยตนเอง ฐักวิพากษ์วิจารณ์ ชักถาม รวมทั้งความเป็นประชาธิปไตย แต่ไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักศึกษาได้ การดำเนินการสอนอาจารย์ใช้อุปกรณ์การสอนเป็นบางครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้มากที่สุดคือ แผนที่ แผนที่สำคัญที่ขาด คือ วิทยาลัยมีอุปกรณ์น้อย นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในแง่อื่น ๆ อีกคือ การสอนของอาจารย์ควรมีการแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอนเพื่อเสนอแนะแก่เพื่อนอาจารย์ด้วยกัน แล้วนำมาปรับปรุงการสอนให้ทันสมัยยิ่งขึ้น เชิญวิทยากรมาแนะนำเทคนิคการสอนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคนิคการวัดผล เพื่อให้ความรู้แก่อาจารย์บางกลุ่มที่ยังไม่เข้าใจหลักการสอบวัดผล ในด้านการบรรยายในห้องเรียน วิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงสภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เช่น เสียงรบกวนจากภายนอก วัสดุภัณฑ์ สำหรับใช้ในการเรียนการสอนและหาวิธีแก้ไขปรับปรุง

001079

¹ สมประสงค์ นวมบุญดี, "ปัญหาการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาระดับสูง" (วิทยานิพนธ์ปริณิญาามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

ในปีเดียวกันนี้ รัชนี้ สาตุนุรักษ์¹ ได้เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง "โปรแกรมการสอนวิชา สังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" จากผลของการวิจัยพบว่า วิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้ง 7 แห่งในกรุงเทพมหานคร มีการวางโปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาทุกภาคเรียน อาจารย์หัวหน้าหมวดและอาจารย์สังคมศึกษาทุกคนร่วมกันเตรียมโปรแกรม โดยถือเอกสารแนะแนวหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูเป็นหลัก อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนอย่างดี มีการศึกษาหลักสูตรและรวบรวมเนื้อหาวิชาเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว แต่ปัญหาคือ ทางวิทยาลัยไม่ได้จัดเตรียมหนังสือเพื่อคนควาและหนังสืออ่านประกอบ เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนตำราของครูอย่างเพียงพอ วิธีการสอนที่ใช้กันมากที่สุดก็คือ การบรรยาย การอธิบายประกอบ การซักถาม และการค้นคว้าเพิ่มเติม เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การรายงาน ในคานักิจกรรมเสริมหลักสูตร ทางวิทยาลัยมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในรูปของชุมนุม หรือชมรมที่สอดคล้องกับสภาพของสังคม เช่น ชุมนุมส่งเสริมวัฒนธรรม ชุมนุมอาสาพัฒนา เป็นต้น อาจารย์สังคมศึกษาทุกท่านเห็นว่ากิจกรรมเหล่านี้ช่วยให้แก่เรียน มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาจารย์สังคมศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องการความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับวิธีสอน ความรู้ในเนื้อหาวิชา ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิชาการ วิธีสร้างและใช้อุปกรณ์การวัดผลและวิชาการวัดผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับนี้คือ

1. เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2508 ควรขยายให้ครอบคลุมเขตกว้างขวางกว่านี้ ควรเพิ่มเนื้อหาวิชา เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สอดแทรกไว้ด้วย และควรจะเน้นในเรื่องการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี มากกว่าเน้นโครงสร้างหรือสถาบันทาง

¹ รัชนี้ สาตุนุรักษ์, "โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

สังคมตั้งที่เป็นอยู่ เพราะบทบาทของครูสังคมศึกษากำลัง เปลี่ยนไป อันเนื่องมาจากสภาพทาง การ เมืองของสังคมปัจจุบัน เพราะฉะนั้นควรมีการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ให้มีความเหมาะสม และแผนกกิจกรรมทางการศึกษาที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยมากกว่านี้

2. จัดให้มีโครงการ แลกเปลี่ยนอุปกรณ์ระหว่างวิทยาลัย เพื่อช่วยลดปัญหา เรื่องการ ขาดแคลนอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ

3. ผู้บริหารควรจัดปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อกำหนดนโยบายร่วมกัน เพื่อให้คณะครูได้ มีความเข้าใจในบทบาทของตน และผู้บริหารควรติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างใกล้ชิด เมื่อขอชมชอบก็อาจจัดวิธีแก้ไขโดยการ อบรม

4. ในการปฏิบัติงานตามโปรแกรมนั้น นอกจากจะมีการวัดผลนักเรียนแล้ว ครูอาจารย์ ก็ควรมีการวัดผลตนเอง ซึ่งอาจใช้แบบสำรวจประเมินผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ

ในปีการศึกษา 2517 ภาควิชา ศึกษาศาสตร์¹ ได้ทำ การวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการ เตรียมครู สังคมศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาการจัดโปรแกรมการ เตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอน วิชาสังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูในเขตกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง คือ คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการ จัดรายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปกับหมวดวิชาเฉพาะ การจัดอัตราส่วนระหว่าง หมวดวิชาต่างๆ ในโปรแกรม และความคิดเห็นของนิสิต นักศึกษากับบัณฑิตทางการ ศึกษาที่มีต่อ โปรแกรมการ เตรียมครูสังคมศึกษาในสถาบันของตน ผลของการวิจัยปรากฏว่า อัตราส่วนของ หมวดวิชาการ ศึกษาทั่วไปในโปรแกรมทั้ง 3 แห่ง สูงกว่าอัตราส่วนของหมวดวิชาเฉพาะและ หมวดวิชาครู เมื่อจำแนกการจัดรายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เห็นว่าทั้ง 3 สถาบันจัด รายวิชาในสาขามนุษยศาสตร์มากกว่าวิชาในสาขาสังคมศาสตร์ถึง 2 เท่า และจัดวิชาเกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ไว้สูงสุดใ้หมวดวิชาเฉพาะ โปรแกรมการ เตรียมครูสังคมศึกษาทั้ง 3 โปรแกรม

¹ ภาควิชา ศึกษาศาสตร์, "โปรแกรมการ เตรียมครูระดับปริญญาตรี เพื่อสอนวิชาสังคมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

จึงมีลักษณะเป็นโปรแกรมที่มีวิชาประวัติศาสตร์เป็นแกน ความคิดเห็นของนักศึกษาคูและบัณฑิต เห็นว่า วิธีการสอนวิชาเนื้อหาและวิชาครูเป็นแบบบรรยาย การใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ไม่ค่อยจัดแนวการสอนแบบใหม่ ๆ เช่น แบบศูนย์การ เรียน หรือแบบจุดภาค การเรียนการสอนเน้น ความรู้ ความจำ และความเข้าใจมาก ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันปาน กลาง การฝึกภาคปฏิบัติทั้งนี้สันักศึกษาคูและบัณฑิตเห็นว่า มีโอกาสสังเกตการสอนน้อยไป ได้ รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ไม่เพียงพอและต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการสอนและวิธีการสอน มากที่สุด บุคคลที่สมควรเป็นอาจารย์นิเทศก์มากที่สุด คืออาจารย์ผู้มีความรู้ทั้งในวิชาเนื้อหา และวิชาครู ปัญหาที่สันักศึกษาคูและบัณฑิตส่วนมากประสบคือ การฝึกภาคปฏิบัติในการ เรียนการ สอนวิชาครู และจำนวนหนังสือสำหรับคนความีไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่เกี่ยวกับการ เตรียมครูสังคมศึกษา และการ เรียนการสอนต่าง ๆ ที่จะผลิตครูสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพในต่างประเทศอีกหลายเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจะเป็น ประโยชน์ต่อการวิจัยดังนี้คือ

- ราล์ฟ ลี ไวท์¹ (Ralph Lee White) ได้ทำการวิจัยโดยมุ่งวิเคราะห์หลักสูตร ฝึกหัดครูสายวิชาสังคมศึกษา ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้ มีอยู่ 2 ประการคือ
1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรฝึกหัดครูสายวิชาสังคมศึกษาและขอเสนอแนะที่กรมการศึกษา ประจำรัฐเทนเนสซี และสภาสังคมศึกษาแห่งชาติได้ร่วมกันจัดทำขึ้น
 2. เพื่อพิจารณาว่าความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์อเมริกา กับวิชาเศรษฐ ศาสตร์อเมริกา ซึ่งคณะศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัยได้เสนอแนะไว้นั้น ได้รับการพิจารณาจัด ไว้ในหลักสูตรสังคมศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูทั้ง ระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในรัฐเทนเนสซีหรือไม่

¹Ralph Lee White, "An Analysis of the Social Studies Teachers Education Curriculum in Selected Tennessee Institution," Dissertation Abstracts International, No. 2, 1960, p. 320 A.

ในการดำเนินการวิจัยนี้ ราล์ฟ ลี ไวท์ (Ralph Lee White) ได้เลือกศึกษาเฉพาะสถาบันของรัฐรวม 4 แห่งด้วยกัน และเป็นสถาบันที่ผลิตนักศึกษาที่เรียนวิชาสังคมศึกษา เป็นจำนวนมากที่สุดในระหว่างปีการศึกษา 1956 - 1957 สถาบันทั้ง 4 ดังกล่าว ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทนเนสซี (The University of Tennessee) วิทยาลัยแห่งรัฐเทนเนสซีภาคตะวันออก (East Tennessee State College) วิทยาลัยเทนเนสซีภาคกลาง (Middle Tennessee College) และมหาวิทยาลัยเมมฟิส (Memphis State University) ในการค้นคว้าครั้งนี้ ราล์ฟ ลี ไวท์ (Ralph Lee White) ได้ใช้ข้อมูลของวิทยาลัยเทนเนสซีเกี่ยวกับการออกประกาศนียบัตรแก่ครู และโปรแกรมการฝึกหัดครูสังคมศึกษานี้ สภาสังคมศึกษาแห่งชาติได้แนะนำไว้เป็นมาตรฐานในการวิเคราะห์รายวิชาและชั่วโมงเรียนที่ให้แก่การศึกษาพื้นฐานทั่วไป การศึกษาวิชาชีพและการศึกษาระดับสูงสังคมศึกษา นอกจากนี้ ได้วิเคราะห์ห้องวิชาประวัติศาสตร์อเมริกาและเศรษฐศาสตร์อเมริกา ซึ่งจัดทำไว้เพื่อพิจารณาว่า วิชาที่ให้นักเรียนฝึกหัดครูสายสังคมศึกษา เรียนวิชาบังคับนั้น ได้คำนึงถึงความคิดรวบยอดต่าง ๆ ที่ได้เสนอแนะไว้หรือไม่ และด้วยความช่วยเหลือของศาสตราจารย์ในวิทยาลัยทั้ง 2 แห่งวิชานี้ได้ทำการคัดเลือกความคิดรวบยอดทางประวัติศาสตร์อเมริกา 100 ข้อ และความคิดรวบยอดทางเศรษฐศาสตร์อเมริกาอีก 100 ข้อ โดยให้คณะกรรมการที่ประกอบด้วยศาสตราจารย์ทางประวัติศาสตร์อเมริกา 10 คน และศาสตราจารย์ทางเศรษฐศาสตร์อีก 10 คน เป็นผู้เลือกกรรมการคัดเลือก ให้ทำการประเมินค่าความคิดรวบยอดแต่ละข้อตามเกณฑ์ 3 - 2 - 1 - 0 ผลปรากฏว่า ความคิดรวบยอดทางประวัติศาสตร์อเมริกา 80 หัวข้อกับความคิดรวบยอดทางวิชาเศรษฐศาสตร์อเมริกา 87 ข้อ ได้ถูกนำมาเสนอแนะ ผู้วิจัยจึงนำความคิดรวบยอดเหล่านั้นมาสร้างแบบสอบถาม แล้วแจกไปให้อาจารย์ที่สอนวิชาต่าง ๆ แก่นักเรียนฝึกหัดครูสายสังคมศึกษาในแต่ละสถาบันที่ได้เลือกไว้ ผลการวิจัยพบว่าทุกสถาบันได้ทำตามกฎเกณฑ์ของรัฐ แต่ไม่มีสถาบันแห่งใดที่ทำตามข้อเสนอแนะได้ทุกข้อดังที่สภาสังคมศึกษาแห่งชาติได้ตั้งไว้ นอกจากนี้สถาบันเหล่านั้นก็ทำตามข้อเสนอแนะของสภาสังคมศึกษาแห่งชาติ เฉพาะในด้านวิชาครูเท่านั้น สุดท้ายสถาบันเหล่านั้นได้รายงานว่าได้บรรจุความคิดรวบยอดทางประวัติศาสตร์อเมริกาและเศรษฐศาสตร์อเมริกาที่ได้รับเสนอแนะบรรจุในหลักสูตรวิชาต่าง ๆ แล้ว

ในปีเดียวกันนี้ โจเซฟ โรเบิร์ต เอลลิส¹ (Joseph Robert Ellis) ได้ทำการวิจัยโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์ในการปฏิบัติงานการสอนของครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน 4 อย่าง ซึ่งเกี่ยวกับความมุ่งหมาย เพื่อนำมาพิจารณาถึงข้อแตกต่างระหว่างครูที่มีความสามารถสูง (More Able) และครูที่มีความสามารถต่ำ (Less Able) โดยคำนึงถึงแบบแผน ปริมาณและคุณภาพในการเตรียมครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกครูสอนสังคมศึกษาระดับมัธยม 70 คน จากโรงเรียนในมลรัฐเท็กซัสจำนวน 6 โรงเรียน และใช้เกณฑ์ในคานประสมการทางอาชีพ งานการสอนและระดับการเตรียมตัวเมื่อเริ่มทำการสอนแล้วให้ครูใหญ่ประเมิน (Rate) จากการประเมินของครูใหญ่ ครูสังคมศึกษาถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประเภทสอนดีเกิน และประเภทสอนปานกลางกับสอนไม่ดี นำ 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบกันในแต่ละเกณฑ์ที่จะพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมครู ได้มาจากใบรับรองผลการเรียน (Official Transcript) ของครู ปริมาณครูได้จากจำนวนชั่วโมงเรียน คุณภาพครูจากคะแนนที่ได้รับตอนเรียนอยู่ในระดับปริญญาตรี ผลของการวิจัยทำให้ทราบว่า การปฏิบัติงานแบบครู (Teacher Performance) มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบในการเตรียมครู (Teacher Preparation) ครูประเภทสอนดีเกินมีความแตกต่างจากครูประเภทสอนปานกลางและสอนไม่ดี ในแบบแผนของการเตรียมตัวทางด้านวิชาการ และลักษณะของปริมาณและคุณภาพในการเตรียมครูสังคมศึกษา แต่ขอค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ยังสรุปผลแน่นอนไม่ได้

แกนดี้ วิลลาร์ด ยูจีน² (Gandy Willard Eugene) ได้ทำการวิจัยในปี ค.ศ. 1960 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสถานภาพของวิชาภูมิศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลของรัฐแคลิฟอร์เนีย

¹ Joseph Robert Ellis, "Relationship Between Measures of the Professional Performance of Teacher of the Social Studies and Selected Aspects of their Preparation," Dissertation Abstracts International, No. 20, 1965, p. 4549 A.

² Gandy Willard Eugene, "The Status of Geography in the Public Senior High Schools of California," Dissertation Abstracts International, No. 20, 1960, p. 4347 A.

โดยพิจารณาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ระดับการศึกษาของครู รวมทั้งการฝึกฝนอบรมด้านภูมิศาสตร์จำนวนปีที่ทำการสอน และภูมิหลังอื่น ๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ยังขาดการศึกษาและฝึกฝน ในเนื้อหาวิชาจนเป็นที่น่าวิตก เพราะจากการศึกษาสำรวจครู ปรากฏว่ามีครู 47.3 % ไม่เคยเรียนวิชาภูมิศาสตร์มาเลย ครู 76.5% เคยเรียนมาเพียง 6 หน่วยกิตหรือน้อยกว่านั้น มีครู 56% ขอไม่สอนวิชาภูมิศาสตร์ มีเพียง 3 ใน 38 คนที่เคยสอนวิชาภูมิศาสตร์มานานกว่า 5 ปี และมีครู 42 % ที่ไม่ต้องการที่จะสอนวิชานี้

ต่อมาในปี ค.ศ. 1965 วิลลิส เดจาร์เนตต์ มอร์แลนด์¹ (Willis Dejarnatte Morland) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า สถาบันฝึกหัดครูมีหน้าที่รับผิดชอบอันสำคัญในการ เตรียมครูสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นการอบรมทางด้านวิชาการต่าง ๆ สำหรับครูในอนาคต จึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่ยังไม่มีการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะหาเกณฑ์ในการจัดโปรแกรมฝึกหัดครูสังคมศึกษาในสถาบัน อีกประการหนึ่งก็เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์ของการเตรียมครูสังคมศึกษาด้านวิชาการ และวิชาครู ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า

1. มีสถาบันประมาณ 2 ใน 3 ที่จัดโปรแกรมวิชาเลือกให้แก่ครู
2. มีมหาวิทยาลัยเพียง 24 แห่ง เท่านั้นที่จัดโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาหลักสูตร 5 ปี
3. มีสถาบัน 33 แห่ง ที่จัดให้สังคมศึกษาเป็นวิชาเอก แต่มหาวิทยาลัยจำนวนครึ่งหนึ่งบังคับกับจำนวนชั่วโมงเรียนสำหรับวิชาเอก ไว้น้อยกว่าข้อเสนอแนะที่ได้กำหนดไว้

¹Willis Dejarnatte Moreland, "An Analysis of Preparation of Secondary School Social Studies Teachers in Certain Selected Institution," Dissertation Abstracts International, No. 20, 1965, p. 45549 A.

4. การ เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกในสถาบันต่าง ๆ ส่วนมากให้ศึกษาลึกซึ้ง
ในสาขาประวัติศาสตร์ และศึกษาอย่างกว้าง ๆ อีกอย่างน้อย 2 วิชา ในสาขาสังคมศาสตร์

5. หุ้สถาบันได้จัดการสอนเกี่ยวกับทฤษฎี แต่มักจะเน้นถึงทฤษฎีสัมพันธ์กับความสามารถ
ทางค่านาชีวิตของครูมากกว่าความเชี่ยวชาญทางค่านาวิชาการ

ในปี ค.ศ. 1972 กอร์ดอน สกอตต์ บาคัส¹ (Gordon Scott Bachus)

ได้ทำการวิจัย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงการ เตรียมครูสังคมศึกษา ในค่านาวิชาการ และกำหนด
งานค่านาการสอน ทักษะคิของครูสังคมศึกษาที่มิต่อความสัมพันธ์ของ เนื้อหาวิชาที่ทำการสอนกับ
หลักสูตร และความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูสังคมศึกษา ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน
ไว้ 4 ประการคือ

1. ครูสังคมศึกษา ไม่ได้รับการ เตรียมตัวอย่างเพียงพอในค่านาเนื้อหาวิชาโดยทั่ว ๆ
ไปในหมวดสังคมศาสตร์
2. ครูสังคมศึกษาต้องสอนวิชาที่ไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานที่ตน ได้เรียนมา
3. ครูสังคมศึกษามีความรู้สึกว่า สายวิชาของตนมีความส่วคัญน้อยกว่าสายวิชาอื่น ๆ
ในหลักสูตรมัธยมศึกษา
4. ความล้มเหลวในการ เตรียมครูสังคมศึกษาประการหนึ่งก็คือ การ จัดโปรแกรมวิชา
ค่านาสังคมศาสตร์ ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยยังไม่ดีพอ

ผลของการวิจัยพบว่า

1. ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรัฐ อะแคนซัส ไม่ได้รับการ เตรียมตัวทางค่านา
วิชาการ อย่างเพียงพอในระดับวิทยาลัย และจากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ครูสังคมศึกษาส่วนมากได้
เรียนอย่างลึกซึ้งในสาขาประวัติศาสตร์ มากกว่าสาขาอื่น ๆ ในหมวดสังคมศาสตร์

¹Gordon Scott Bachus, "An Analysis of the Academic Preparation, Teaching Assignment, and Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary School of Arkansas," Dissertation Abstracts International, No. 33, 1972, p. 2207 A.

2. ครูสังคมศึกษาต้องสอนวิชาที่ไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานที่ตนได้เรียนมา
3. ครูมีทัศนคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชาในสาขาของตน ในด้านความสัมพันธ์กับเนื้อหาในสาขาวิชาอื่น
4. โปรแกรมสังคมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการของรัฐได้จัดตั้งไว้เป็นมาตรฐานในระดับประกาศนียบัตรของครูสังคมศึกษานั้น มีข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขมาก
5. ครูสังคมศึกษา ไม่ค่อยสนใจเข้าเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพครู ตลอดจนไม่สนใจที่จะอ่านนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพของตน

ในปีต่อมา เดวิด ไซมัส แมคเฟย์¹ (David Thomas Mcfee) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการสอบที่วิทยาลัยครูจัดขึ้น และศึกษาความสามารถในการสอนของครูในห้องเรียน โดยวัดจากความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งครูสังคมศึกษาได้เอ่ยชื่อถึง การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อสมมติฐานไว้ 4 ข้อ ซึ่งผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. ผลของการวิจัยในข้อแรก ยืนยันสมมติฐานที่ว่า การประเมินผลของอาจารย์นิเทศก์จัดครูสังคมศึกษาในขณะที่ เป็นนิสิตฝึกสอน ไม่แตกต่างจากการประเมินผลตนเองของครูสังคมศึกษา ส่วนผลของการวิจัยในเรื่องอื่น ๆ ปรากฏว่ารับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในข้อ 2, 3 และ 4 คือ
2. ครูสังคมศึกษามีความพึงพอใจในโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยเซาธ์เวิร์น อิลลินอยส์ เพราะทำให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองในการสอน ผลของการวิจัยนี้จึงสะท้อนให้เห็นความสำเร็จของขบวนการเตรียมครูสังคมศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้
3. อาจารย์นิเทศก์เองมีความพึงพอใจในโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษาของมหาวิทยาลัยเช่นกัน โดยให้ค่าคะแนนเฉลี่ยการทำงานของครูสังคมศึกษาในระดับสูงกว่ามาตรฐาน

¹David Thomas Mcfee, "An Analysis of the Preparation and Performance of Social Studies Teachers," Disseration Abstracts International, No. 34, 1974, pp. 5599-5594 A.

4. โปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษานี้ ช่วยให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ซึ่งครูได้นำไปใช้ในการสอนสังคมศึกษาของตน

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอน **วิธีสอนสังคมศึกษา** ซึ่งเป็นการวิจัยที่สอดคล้องกับการวิจัยนี้คือ

ในปี ค.ศ. 1973 ชาลส์ เอ. ทัมป์สัน, จูเนียร์¹ (Charles A. Thompson, Jr.) ได้ทำการวิจัยโดยมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนสังคมศึกษากับสังคมศึกษาแนวใหม่ ในการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในวิทยาลัยหรือในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา และมุ่งศึกษาถึงพื้นฐานทางค่านิยมและวิชาชีพของอาจารย์ผู้สอน วิธีสอนสังคมศึกษา การวิจัยนี้มีผลการวิจัยที่สำคัญคือ

1. อาจารย์ผู้สอนวิธีสอนสังคมศึกษาร้อยละ 74 เคยมีประสบการณ์ในการสอนระดับมัธยมศึกษามาก่อน อาจารย์กลุ่มหนึ่งมีวุฒิทางวิชาการที่ไม่ใช่วิชาการศึกษา แต่ส่วนมากเคยได้รับการฝึกฝนการใช้อุปกรณ์และวิชาการต่าง ๆ จากโครงการอบรมทางสังคมศึกษาแล้วอย่างน้อยหนึ่งโครงการ

2. ครูกลุ่มใหญ่เลือกสอนสังคมศึกษา เพราะพอใจในขอบข่ายและโครงสร้างของวิชาและเชื่อว่าการมีห้องสังคมศึกษา (Social Studies Curriculum Laboratory) จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนการสอน ส่วนการนำเอาสังคมศึกษาแบบใหม่มาใช้นั้นครูส่วนมากพบว่าอุปสรรคที่สำคัญคือ ความจำกัดในด้านการเงิน อย่างไรก็ตามครูส่วนใหญ่เห็นว่าการปรับปรุงวิชาสังคมศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยนำเอาสังคมศึกษาแนวใหม่มาเป็นแกนสำคัญ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอนสังคมศึกษาและสังคมศึกษาแนวใหม่ ยังคงอยู่ในระดับทฤษฎีเท่านั้น และปรัชญาการศึกษาของ ดีวอี้ (Dewey) ซึ่งมีอิทธิพลประการสำคัญเป็นพื้นฐานเป็นที่นิยมมากขั้นอีก

¹Charles A. Thompson, Jr., "Secondary Social Studies Methods Instruction in the United States and Its Relationship to the New Social Studies," Dissertation Abstracts International, No. 34, 1974; p. 7632 A.

ในปีเดียวกันนี้ เรย์มอนด์ แคนเนล อีลิช¹ (Raymond Daniel Elish) ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์รายวิชาวิธีสอนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในรัฐโอไฮโอ และศึกษาการเตรียมครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพ ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนส่วนมากเป็นอาจารย์นิเทศด้วย เรื่องวุฒินั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนในวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดมีวุฒิปริญญาเอก ส่วนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยเอกชนมีอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนที่มีวุฒิปริญญาเอกร้อยละ 50 อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนมากได้รับการเตรียมทางด้านวิชาการสายสังคมศาสตร์มากกว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนทั่วไป แต่อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษามีประสบการณ์ด้านการสอนสังคมศึกษาและประสบการณ์ด้านวิธีสอนมาอย่างจำกัด มักไม่มีความกระตือรือร้นในวิชาชีพ ความนิยมในการสอนสังคมศึกษานั้นพบว่าในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่มีการฝึกหัดครู เกือบร้อยละ 70 ได้บรรจุวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาไว้ และในจำนวนรายวิชาวิธีสอนสังคมศึกษานี้อาศัย 72 ถูกควบคุมโดยกระทรวงศึกษาธิการ (Department of Education) ในเรื่องเทคนิคการสอนพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาวิธีสอนไม่ได้ใช้การสอนแบบใดแบบเดียว แต่มีความสนใจในวิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวนมากพอ ๆ กับการสอนแบบบรรยาย และอาจารย์วิชาวิธีสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าผู้ที่จะเป็นผู้สอนวิชาวิธีสอน ควรจะเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนทั้งระดับมัธยมและระดับวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ไม่ควรเป็นผู้สอนในวิทยาลัยเพียงระดับเดียว

นอกจากนี้ โจนาธาน ซี. แมคเลนดอน² (Jonathan C. McLendon) ได้กล่าวถึงการเตรียมครูที่จะสอนสังคมศึกษาว่า บุคคลที่จะเป็นครูสังคมศึกษาที่ดี เหมาะสมและถูกต้องจะต้องมีข้อกำหนด (Requirement) 2 อย่างคือ ประการที่หนึ่งคือ วิชาสังคมศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็นประกาศนียบัตรชนิดหมวดวิชาและรายวิชา อีกอย่างหนึ่งคือ ต้องเรียนวิชา

¹Raymond Daniel Elish, "An Analysis of Secondary School Social Studies Methods Courses in Ohio Colleges and Universities," Dissertation Abstracts International, No. 35, 1974, p. 296 A.

²Jonathan C. McLendon, Social Studies in Secondary Education, (New York: Mcmillan Company, 1965) pp. 513-514.

ต่าง ๆ ในหมวดวิชาสังคมศึกษามา 24 - 60 ชั่วโมง ในโปรแกรมหลักสูตร 4 ปี และในแต่ละวิชาต้องเรียนมาประมาณ 12 - 50 ชั่วโมง วิชาเอกทางสังคมศึกษาโดยทั่วไปมักเลือกเฉพาะวิชาเดียว แต่ครูสังคมศึกษาอาจจะต้องเรียนวิชาทางสังคมศาสตร์ 2 วิชา หรือมากกว่าเพิ่มเติมอีกก็ได้

สำหรับลักษณะของครูที่สอนสังคมศึกษา โจนาธาน ซี. แมคเลนดอน (Jonathan C. McLendon) กล่าวว่า จะต้องเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่จะสอน จะต้องเป็นผู้ที่อ่านข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ รวมทั้งเอกสารงานค้นคว้าทางสังคมศาสตร์ใหม่ ๆ และที่สำคัญก็คือ จะต้องสามารถประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจของครูมาใช้กับเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดไว้

จอห์น อี. เซียร์ลีส¹ (John E. Searles) ได้กล่าวถึงการศึกษาของครูสังคมศึกษาไว้ว่า วิชาการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาสำหรับครู เพราะวิชาการสอนเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญวิชาหนึ่งของการฝึกหัดครู ซึ่งจำเป็นต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับโปรแกรมการฝึกสอน ประสิทธิภาพของวิชาการสอนก็อาจพิจารณาได้โดยดูจากครูผู้สอนวิชานี้ ดังนั้นในปี 1963 จึงมีการสำรวจเพื่อศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของครูซึ่งเป็นครูของครูสังคมศึกษาในสถาบันชั้นสูง 105 แห่ง ผลก็สรุปได้ดังนี้คือ

ในด้านการฝึกฝน (Training) ครู 68 คน ใน 88 คน จบการศึกษาชั้นปริญญาเอก คือปริญญาเอกสาขาประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์ถึง 24 คน มีครู 65 คน (57%) จบปริญญาโทสาขาประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำหรับครูวุฒิปริญญาตรี ถึง 76 คนที่เรียนประวัติศาสตร์หรือสังคมศาสตร์เป็นวิชาเอก

¹ John E. Searles, "The Teacher of Teacher of the Social Studies,"

ในด้านประสบการณ์ (Experiences) นั้น มีครู 66 คนใน 88 คน สอนอยู่ในวิทยาลัยเป็นเวลาระหว่าง 1 - 10 ปี มี 17 คนสอนอยู่ในระยะเวลาระหว่าง 10 - 20 ปี มีเพียง 4 คนที่สอนอยู่ในวิทยาลัยเป็นเวลากว่า 20 ปี มีครู 65 คนที่เคยสอนวิชาการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นเวลาระหว่าง 1 - 10 ปี มีครู 15 คนที่เคยสอนวิชานี้มาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 20 ปี มีครู 8 คนที่เคยสอนมาแล้วเป็นเวลาระหว่าง 21 - 23 ปี

จอห์น อี. เซียร์ลิส (John E. Searles) ได้กล่าวต่อไปอีกว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จำนวนเปอร์เซ็นต์ของครูที่สอนประวัติศาสตร์หรือสังคมศาสตร์ในวิทยาลัย มีจำนวนสูงขึ้น คือมีถึง 42 % ในขณะที่ปี 1952 มีเพียง 27 % เท่านั้น นอกจากนี้ในวิทยาลัยที่สอนถึงระดับปริญญาเอกก็มีโปรแกรมการเตรียมครูสังคมศึกษา และจัดเตรียมโปรแกรมต่าง ๆ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาที่มีความสนใจในด้านการสอนสังคมศึกษา มีมหาวิทยาลัย 21 แห่ง รายงานว่ามีนักศึกษาระดับปริญญาเอกในสาขาการสอนสังคมศึกษา เฉลี่ยแล้วประมาณ $2\frac{1}{2}$ ของจำนวนนักศึกษาในแต่ละปี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย